ప్రౌఢ శృంగారము

SLNO 830

శుభమస్తు.

అంగశృంగారము

ఇది

భగవత్కవి ముకుంబనరసింహాచార్యస్వా
మిగారిచే రచియింపబడి మండపా
క సీతారామస్వామిగారిచే
ముద్రితంబయ్యె.

తెలుగులో నిట్టికవనము యిదివరలో పుట్టలేదు
ఇకపుట్టబోదు.

(మొదటికూర్పు 200)

—o—

విజయనగరం

శ్రీవేదవ్యాస ముద్రాక్షరశాలలో అచ్చుబడినది.

1914

శ్రీ

శుభమస్తు

అంగశృంగారము

:- మదనగోపాల ధ్యానము :-

అంకుశపాశ పుష్పశర। ఐక్షవచాపరథాంగపాంచజ।
న్యంకితలసత్కరాబ్జుడు సుధాకరబింబ నిభిన్నలోక భా।
ప్రదంకదవేణులంబి కరతామరసద్వితయుండు విస్ఫుర।
త్పంకజమధ్యనిగ్రహలుడు గోపకుమారు। డుమమ్ముబ్రోవుతన్ ౧

తనపరోక్షన్నతి బ్రహ్మగా తనదుక్రోధంబొంటిరుద్రుడుండుగా।
తనశారీరముసు భామగా బాడటుగా- డైత్యారియారా
మాత్రలక్ష్మీరూపంబుగ- నద్దిగొంచుసుతు దేయంబొలుం౦
చుంగనా। తనశృంగారముగా నరాసుతునిగా దాఁజేసెనే
దేవ్రనిన్॥ ౨

చక్కనిదంపతుల్ మిగుల చక్కనివృత్తుని గాంచిరంచు సల్
దిక్కులశెక్కుకీర్తి విబుధీవదపం౦ బురుహావతీర్ణతా।
దృక్కులరావమేదుర శికీమమృదూక్తులనే కుమారులుచే।
శక్కరవంటిజోదతడు సర్వశుభంబులొసంగి ప్రోవుతన్ ౩

ప॥ మగువలవర్ణాంగంబుల।
సొగసువర్ణించెనృహరి. మగ్రహఫణితిగా।
మగవారికి మగువలెగా।
తగులమికింబట్లుమనసు దనియగవినుడీ॥

చ౧॥ అరవిందాస్త్రుడ పారవీర్యుడ జతుం- డాత్యంతికానందని-
భరరసంపూర్ణవిభూతి శాద్వశరతి- ప్రాణేశుడిందిందిరో।
త్కరమార్వ్యక్షుధ సుధకారుందు విలసత్ప్రశాంతుక పోల్లవ-
త్కరకంజాతుడు కామదేవుడివి పే-ట్కవ్యాన్న ప్రోమసిస్తు॥౧॥

చ౨॥ వలిమళ్లైలసకుసుద- పంకములంగడు బద్ధితిత్రిసస్
తరుణియుశాళ కేశములు- తాముకయించుక లాంగకింకవం।
కరగతులెన్ని జూపిసను- గాసగ ంగన కంటికింపులై।
మెరసెననంగుడేలు తలమీదట నారిల కద్దిలప్పు స॥౧

౩॥ చీకటిప్రమింగిచిక్కడు- ని సీకరి నాటిసప్రద్యుచేయుటు।
గాకితడాగు జాంబుచోలక గంకని మాలచు మాయు పరవే।
రేకమలారిజేసవిధి- రేబపట్టొనరిం చెనిద్ది। యు।
చ్చీకటిచెచ్చెరన్ మురుల జేంపధించినహొవిభాంతము న్। ౨॥

౪॥ కలువలకేవిభాకకు చె- కాచెక్కలైయిరుల ప్రదీకందరా॥
వలులనెమంగ గాంచివిధివానికి కల్యాలకేనితోగమున్।
చెలిఘుఘటించబోలునటు పేయునిచో చెలిమోము పేరియిక్క
లుపలకేనితో గలయు। గాగలవాక్కాకచాంధకారముల్॥ ౩॥

తరుణిశిరంబునందిడిల తాంతవములంగను పూజజేసివం।
గురులునిబాధనం బెడలి- కోమలికోమలపాదపాష్ణులం।
బారలు- తమోమయాత్ములకు- భూరివదంబునొకిన్నాడబ్బినస్।

దొరుగ పుపూర్వ వాసనలు- తోచినయట్లు నటించు రక్షరా।

మ॥ త్రిజగత్స్నేహనిరంతరప్లుతిగమ్మ దీపించు విక్కల్కిచే।
త్రిజగద్దీపము పెట్టి తిద్ధనకచ- త్రీకజలంబంబుధి।
త్రిజమూర్కాశము నింపి చందు మనిగర్భాంబాంటకించి పం।
కజగర్భాండది వేరెట్లో కదుగు కేగన్యాగశాసించె రా। ౫।

సీ॥ జీలాండునిబిడేంద్ర నీలచక్రసహస్ర!
మాలికామంజరీ జాలమనగ।
జూపట్టువిధిమాంసు జూవగా నిర్మించు।
కూటపద్మజకిపింఛగుచ్ఛమనగ।
కారుగ్రమ్ము ... వక్షేంప।
గల్పించు మహాంబరీ ఘనమునంగ।
గమల్లురించి ... శృంగార।
మా పరమైశ్వర్య ... చ్ఛాయమునంగ।

గీ॥ సలము పరస్పృష్ట ప్రస్ఫుట ... ప్రపంచ।
జరద ... సమావిరించి।
పరికలితనూత్న ... త్రిప్రపంచమనగ।
పరతమము నైన దరుమును। తారుణీతురుము। ౬।

గీ॥ కాంతిధారాళమై మోముగలసి మెలగ।
ముంగురులు మాటికేటునటు- మొగముపెట్టు।
నెన్న రాకోపిత స్నేహమెన్న దైన।
సహజకుటిలత మాన్పగాజాలునొక్కొ। ౭।

ఉ॥ రాక కుసిండి గ్రిక్కిరియు రాజు కళల్ సితిపక్షపున్ని కల్।
... కొని తేర మేటులిడి కంజభవుండలి వేణి మోముగా।
జేకొని సేయబోలు నిటు సేయని చో నమితామృతోజ్వలా।

శాకరపూటవెట్టులపదధరాయు లయ్యెమరాదపటుసీతురా।

చ॥ కలయగనీయనాడు చెలికన్నుల నిద్దురు జేరి రేనియ।
గ్గలవువిరాళిపుంచ దెజగంబనినాసిక నడ్డుబెట్టక।
న్నులువిరహార్తిచే మనసునొచ్చెదరిన్ శ్రుతినిమ్నకూపముల్।
గలుగుటసందుగూలజన గావిధిమాన్చెబిరాన హుంకృతిన్॥౯

చ॥ కుపలయమీనసారిగుసో కోటులతోపుసీ గుత్తేసిమై।
గనయుగళాంజనంబులు నగంబులు కెక్కి శ్రుతివ్యాన డెపముల్।
చెవులజూడంగలంబడక చేసియు లోచనమ్ములెంటో మున్।
చెవినికుగల్వదీముగొని చేరువ జేచి గ్రహించు నేమున॥౧౦॥

మ॥ ●రుంజెక్కుల పుష్పకోమలికి మేను చేర్చియు యచ్ఛవి।
చ్ఛలవారాశికి మాంక్తికశ్రేయము త్తె సర్వజ్ఞనా వెన్నుత్తె।
పెలుచన్ భూషణము లడిసినష్ఠోనాత్ర పెన్నుత్తియంబులకిపా।
లలవత్న్వ ప్రతిబింబసేలిర ప్రటోల్లాసంబుకే పింగన॥ ౧౧।

ఉ॥ ద్రిమ్మరిసుప్పబుప్పలను తేసియలానెను తేటిభ్రాంతిజం।
జామ్మనిలొమ్మనాన జొంజుంచిన నాసికచీరరించిరే।
తుమ్మెదలిమ్మెదన్ దొలగు దూరకునే నవుబుప్పగాపనన్।
గ్రమ్మరపాణసవ్వె నదిగన్గొనిపిమ్మెదనన్ విధాతయున్॥ ౧౨॥

మ॥ చెలికన్నుంగవకర్ణశుక్తికల సుశ్రీవైఖరుల్। సైపలేకలుకన్ మా
టికి రంధ్రముల్ వెతుకగా నకర్ణముల్ దాసిచెంతలగిన్కన్
కానలెంరజేతెయస గోత్రంద్రోయనుంకింప నీకలహం
బేలని బాయసీద్బుకముల ఘ్రాణంబటిస్నిగ్ధతన్॥ ౧౩॥

మ॥ ననుబాలందలపోయుచున్న తెలకిందంగాలగానెనన్।

కనిబట్టెఁ దిలప్రసూనమూ మొయగనా చాంకేయమట్లమెయ్యెన।
కెవయుంకోష్యకులంబులో వెలిఖుడా కేచలాంకిక ధృంగరా।
అనివప్పుంజెలినావయాత్మ శిఖరపాలంబి మగ్నాచ్ఛాద। ౧౪।

చ। చెలియకనుల్ కటారి జగిజమ్మగనాసిక నైకవళిగా।
చలికసుబాహుసేయగ ఘనంబయి యొప్పెనకొప్పు చక్రమూల్।
తలకొనివిప్రియకనప్పములు ఘర్ప్రపలిత్తులు పేరడాయునా।
ట్లలవడు భామమూఁపు వయిసంచుక నొయసు జగ్రంకికా। ౧౫

చ। పెమపరిగుంవ్రుర్మాతి యమయపంప్రవపంచయుఖేదుదీధితిగా।
దపయుపదృక్ఛకోంములు అద్దమహంప్పగలబ్బజకృవర్।
గనిదొడయుంగ లక పెనగుంపమూక్తకరకైతవం।
బువగమదతుల్లోల్ల గసిఘంతిక్కవర్ణ పథపెమ్ము మ స్పబాడ।

కం। మదమడసు రాగదగసు।
హృదయంబునగట్టి బురుజులత్రయచగలిగా।
మదిలేపకాకప్పయుగసు।
డదెసు క్రాహరఖేయమమదుపి ధృతిష్ఠు। ౧౭

కం। మెరునిత్తుహంతయు గమా।
తరుణిభుజాయుగళియరుణతరమృదుకరతా।
మరవములు ముఖపలమ్ములు।
స్మరదంగుళులందుదోరెములు బయలయ్యెగా। ౧౮

ఉ। ఐదగునులల్లలంకగములన్నియు కెచ్చితినంచు మెచ్చెయా।
మొదిటకైదునైచుమరి మైదుమకైదులంతాగిపాకిపా।
తోద్దితపారపీరనఖరోజ్వలి తాంగుళిపుష్పబాణముల్।
పూదోపజోదుకిచ్చెవిధి పూవిలుండిక నేమిసేయునో। ౧౯

ఉ। పొలదిక్శిరోజనూర్క్య నుత వేణికగ్రంగి నితంబబింబము।

స్ఫురిపము నెక్కలేవడుపుభూతవంబావరింతమెత్తుయా
కులజఘనులను గోరుమపసమ్మతి గోరెవద్మశ్యసిద్ధితా।
వాలకను పట్టుదునిట యటిదోద్భుడిడేపుడమ గ్రహించిరన్ ॥ ౨౦

చ। నడుమునువచ్చి హెచ్చెనను నాతిచనుంగవ కిందునేలగా।
పడమలు నాప లేక డ నాభిను బంబున తూలనాడగా।
గడిమనిరోమరేఖగతి నానును గై కొనియెత్తి పిండగా।
నడుమగనందొనంగ కుల లంగచలంగ పనిఱ్బరంబుగన్ ॥ ౨౧

ఉ। నాతినుఖాభరంబ బెరచి నాభిబిలంబునదూరచీటుల్।
స్ఫీతతచోగ్రదివి జ్వలంత నవ్వెర పెల్లదీరగా।
మీతనుబోలెసవ్వ నగ ను టకిబారొక్క నెరోమరాజివి।
ఖ్యాతిగ ధాత్రి స్వాదుసుయాననరంబుగనిర్వయించుటన్ ॥ ౨౨

చ। గురుకుచభారమున్న దుమ కూరతనూతను నత్తి కౌత త।
ద్భరమునగుందిగుంది వసితామనినుధ్య మదృష్టినిర్మితిన్।
సురుచిరరోమరాజితలంబు సిన చోపను బెట్టిదిక్కులంబరం చెను।
లేక జాడగనుపట్టదికంచును నాభిజాచ్చెనో ॥ ౨౩

ఉ। కదళీరమ్యములైన యూరులిరువంక్కండగ్గర కస్వర్ణనం।
వదలో గుప్తతినొప్పుతజ్జఘనభూమధ్యంబునన్ రాణకా।
స్పదమౌనమ్మదమేలియంతిపుర మొప్పన్ పైపయిన్ మేఖలం।
గదియందీపినిలంబబింమరువంగా నాగమంటాహతిన్ ॥ ౨౪

చ। జాముగవదోసులెక్క రతిపూవిలతుండును కాంతివారిధిన్।
దెమలిచిమావాజాలవిధి దిసి నెలంతుక వేత్రమీనముల్।
తమగవడోనులందిడివాదంబునరానెరి రేయినాపకం।
బమునొడివెల్ల జేరనిలిమానకనిల్చిరిదోమలంబుధిన్ ॥ ౨౫

ఉ। తుంగలవ్రేలు నెత్తి యుదుటు మోసినమంబుగనొక్కటెండపే।

...త్ర రోష్ట్ర ఘటులంతకు వింతగు దాని దాపలన్
...దు రేఖనధరంబి దెమాదశాతమింతగల్గియున్।
...గతినాథుదంతహతిపై నునవంగుని మాద్యహొట్లగో। ౨౬

ఉ। ముంగల వేలిమాక్రికను ముట్టకుముద్దుగొపంగ రాకురా।
న్నంగి విజాముపన్నసదిమాత్రాను మోహముునాప లేక రా।
మ్ముంగవ గ్దురాశినునోహర కాంతి తెరంధుటెం చిముఁ।
గ్దుంగొను ముద్దులొల్కు ధునిష్టు ప్రతిమానప మావిమాటికిన్। ౨౭

చ। బలుమెరుగి ప్రవజ్రములపల్వరుసల్ రచియించి మంచి కెం।
దలిరునన్నాల్క వాత్స్య విధాత యొనర్చె నిరూఖోదరంబునం।
జెలగు ప్రవాళ పటనిడి చిన్నగుణోష్ఠ పుటంబులందు బె।
ట్టొలయ ఘుటించె మాలపత్రిక మోహపుటోన్నత మన్మథకోటికిన్। ౨౮

క। చక్కరవిల్తుని సునుసవి।
చొక్కపు ప్రతిమలను విరుమ్ము జొపట్టు ఫలం।
బిక్కలికి కలికి చిబుకము।
వక్కలదలబోసి విశేషమై నేలబడెన్। ౨౯

చ। జగిత ప్రమోదరాశి చెలి జేసి యొకుల్ గనరుండగోప్యతన్।
మిగిలిన యుద్ధి మోహాభరణద్వయి బెట్టి హ్లాదంతరంబునన్।
తగిచెవి ధాలి మారుడల దండను దూరాదుచోటు లేకపై।
జగయుగ్రదోయగావరున నింతి చనుంగవ హెచ్చు జాచ్చెలో। 30

శా। కలికిగళంబుతో నమతకై లోలుదొల్ల నెవర్వకాంత్రిప్రూ।
గిలటనకంఠలక్ష్మీ వరికింపినమాత్ర...।
దులుగననేర్ వర్ణములు దొంతరబెట్టి ... నాల్గని।
ట్లుటపట బెట్టి పెట్టి ... టక్కటనో ... కెజెడెన్। 31

ఉ। అతిమధురస్వరంజుగల దండునసత్త్వమహాదుసేను।

మెచ్చి యా!
శ్రీపతిశరశరంతముగ్రతరభాంకృతికరంబదిమన్మథ...।
రతిపాలి పూగికిరుమనిరోదుట చేసధమంబునా...
చలివగళంబుజా పువ్వధమాంతతవంతరగతిరేఖలన్। 3_

ఉ। మగువక వాప్తై వలసమాం పతనొప్పు మెరుంగుకొప్పుగు।
బ్బగవయునిట్టిల య్యగొవ బాలెకు కృష్ణయచింపెలంగు పై।
యాగపరమన్ సుహూర్త్యయుఘనాద్య యుం ద మొనర్పునో కేడన్।
మాగడక మేయమాధ్యమిక నుయయుమాదగుయుభ ఉరంబుగర్ 133

సీ। నిలువెల్లశృంగారం సథి శ్రేష్ఠ ప్పుములాంగి
చంద్రముఖ స్వయము సేయు నప్పు ముఖంబు।
కరుణించు చెలికనుల్ కల్పోత్పలములపై
పుష్ప సౌరభంబు జపమవు కా।
సుపీరము వక చెంప సేయుమనుబనుల్
శృంగదృగ్భము నంచు ముత్రు।
పాలులంభి జబీజ స్పృహుముల్
ప్రత్యంగముద్భుతప్రవరమంబు।
ఇతరనిర్వేదములంచు నలవమూర్తి।
నవరసా వళపూర్తి వినస్యపమందె।
గాకసింకాక్ష చూపట్లుగాం బకడు।
మాలిజగన్మోహసియావమందుదక్క। 3ర

క। కపులచ్చయపడభగవ।
తృవియుపలిక చంద్రభృతివాదట్యయుగనుకగ।
వవనవగతివర్ణించెను।
చెప్పులకుపండ్లపుగ నంగశృంగారంబున్।

10311